

Kaj se dogaja v vrstah KPI?

V tem času, ko je Georges Marchais obdržal po 25. kongresu vodstvo Komunistične partije Francije tako, da je zajahal starega konja leninizma in prosovjetske ortodoksije, je v italijanski javnosti spet postalo aktualno vprašanje, v kolikšni meri je komunistična partija Italije pravzaprav »socialdemokratska«. Povod za spraševanje je dalo nekaj dogodkov, ki vsaj na prvi pogled govorijo v prid zblizanju italijanskih komunistov z nemškimi socialdemokrati. Tako je, na primer, vodja sindikalne zveze CGIL in član vodstva KPI Luciano Lama pred dobrima dvema mesecema izjavil, da bi morali italijanski komunisti »oceniti zgodovinsko izkustvo nemške socialdemokracije«; na začetku tega meseca je komunistični tednik Rinascita s poudarkom objavil razpravo vodilnega nemškega socialdemokrata Horsta Hemkeja s komentarjem Giorgia Napolitana, v katerih je nakazana celo možnost osnivanja skupne evropske leveice ipd.

Ni dvoma, da sta si nekdanja tvorca »evrokomunizma« KPI in KPF danes tako daleč, kot bi pred desetimi leti nihče ne mogel predvidevati. Najnovejša zgodovina KPF pa vsekakor dokazuje, da »evrokomunizem« le ni bil tako »nepovraten proces«, kot so pred leti zatrjevali politologi.

Kaj pa KPI? Navdušenje tistih, ki so koketiranje med vidnimi italijanskimi komunisti in nemškimi socialdemokrati že pozdravljali kot nov korak KPI na poti k njegovi popolni vključitvi v sistem zahodne demokracije, je znatno ohladil sam glavni tajnik Alessandro Natta v intervjuju, ki ga je na to nedeljo objavila turinska La Stampa. Na vprašanje, ali nastaja nek preferenčni odnos med KPI in SPD, je Natta odvrnil z odločnim: ne. Stike z nemškimi socialdemokrati da je treba uokviriti v vsestransko pozornost, s katero italijanska partija spremlja vsa napredna gibanja v svetu, predvsem v Evropi. Glavni tajnik KPI je nadalje potrdil vrsto stališč, ki jih je izrekel že Berlinguer, in sicer brez takih poudarkov, iz katerih bi bilo mogoče zaslutiti kakšne pomembnejše premike. Tako je ponovil tezo o »tretji poti«, ki naj bi vodila do nekakšne sinteze med »politično demokracijo in socializmom«. Dejal je, da je KPI sicer za odpravo blokvske delitve Evrope in sveta, da pa se kratkoročno ne zavzema za izstop iz Atlantskega zaveznitva, ker bi to nevarno povečalo napetost med Vzhodom in Zahodom. Glede Berlinguerjeve teze, češ da se je v državah realnega socializma izčrpal revolucionarni zagon oktobr-

nadaljevanje na 3. strani ■

Pristranski prikaz Slovencev v Italiji

Sestavek bi morali objaviti že v prejšnji številki, a je izostal zaradi preobilice gradiva. (Ured.)

Kaže, da je del tržaške italijanske javnosti končno našel svojega »izvedenca« za vprašanja slovenske manjšine. Gre za odv. Giorgia Bevilacqua, avtorja knjige La minoranza slovena a Trieste e il rapporto Italia-Slavia - Cenni di diritto e di storia, zal. Lint, Trst, oktober 1984. Nekaj v knjigi prikazanih stališč je Bevilacqua priobčil že v tržaškem dnevniku Il Piccolo; v zadnjih časih pa posreduje svoje nazore javnosti tudi kot predavatelj oziroma diskutant na okroglih mizah, med drugim na krajevnih televizijskih mrežah. Tako je na primer bil gost postaje RDF-VG 28. januarja, prav na dan obiska ožjega odbora senatne komisije za ustavna vprašanja, ki se ukvarja s problemom zakonske zaščite Slovencev v Italiji.

Kateri del tržaške italijanske javnosti je našel v njem svojega novega glasnika, ni težko ugotoviti: tisti, ki vidi v Slovenicah »predstražo tiste Slavije, ki se razteza od srednje Evrope do Vladivostoka« in ki oblega osrčje evropske civilizacije (str. 104-5). Gre za značilnega tržaškega Italijana, ki iz ignorance ali narejene nevednosti meša pojme, kot so Slovenec in Slovan, »Julijec« (Giuliano) in Italijan, ki tudi ti, kar zna slovenščine, ne uporablja ali pa uporablja napačno, najbrž v dokaz, da še tako skromno znanje slovenščine ni kompromitiralo njegovega neomadeževanega italijanstva. Tako Bevilacqua skorajda sistematično pači slovenska imena, ki jih

sicer še kar obilno navaja. Piše na primer: »KONSORCIJ PRIOLELO VECEV VIN TRŽASKE OBRINE«, »SLOVENSKE TRŽAŠKI SKAVTIVJE«, »ORGANIZACIJA SLOVENSKE TALEORNIKOVI«, »MLADINSKA SEEZIJA« itd. (str. 17-24)

Namen, ki si ga postavlja Bevilacqua s svojo knjigo, je dokazati, da ni upravičena in utemeljena zahteva Slovencev na Tržaškem (in sploh v Furlaniji - Julijski krajini) po globalni zaščiti. Pri tem se poslužuje tako pravnih kot zgodovinskih argumentov.

V svojih zaključkih pravnega značaja avtor med drugim trdi, da v primeru slovenske manjšine ne pride v poštev 6. člen italijanske ustave, ki se glasi: »Republika štiti s posebnimi normami jezikovne manjšine.« Po Bevilacquovem mnenju predvideva ta člen izključno jezikovno zaščito, ki pa jo je nesmiselno izvajati, če manjšina obvlada večinski jezik (sic! Str. 97). Sicer po drugi strani priznava manjšinam v Italiji (in torej tudi slovenski) nekatere narodnostne pravice, ki naj bi jih zajamčili 2., 3., 4. in 27. člen republiške ustave. Conditio sine qua non za uživanje teh pravic pa je po njegovem preštevanje, kot se to dogaja na Južnem Tirolskem (str. 31-6).

Na dlani je, da gre za pristransko in dokaj neresno argumentiranje. Po kakšni pravni logiki slovenska jezikovna skupnost neha to biti, če pozna italijanščino? Ali naj sklepamo, da je eno osnovnih republiških načel zaščititi ignoranco? Preštevanje samo na sebi ni seveda nič nesprejemljivega. Toda Bevilacqua niti na kraj pameti ne pri-

dalje na 2. strani ■

Minister Vizzini bo sprejel enotno delegacijo Slovencev

Minister za odnose z deželami Vizzini, ki mu je predsednik vlade Craxi poveril nalogo, da pripravi besedilo zakonskega osnutka za zaščito slovenske manjšine v Italiji, je sporočil, da se bo v kratkem lotil izpolnjevanja naloge, ki mu je bila zaupana. Napovedal je vrsto posvetov s pristojnim senatnim odborom, s predstavniki vsedržavnih političnih strank indežele Furlanije - Julijske krajine ter z enotno delegacijo Slovencev v Italiji.

Medtem se je zvedelo, da bo ožji odbor senatne komisije za ustavna vprašanja nadaljeval s proučevanjem zakonskih predlo-

gov za zaščito slovenske manjšine, ki so jih predložili predstavniki KPI, SSk, PSI in DC. Ta komisija se bo po vsej verjetnosti bavila s to problematiko do trenutka, ko bo vlada predložila parlamentu svoj zakonski osnutek, ki bi moral — po ustaljeni parlamentarni praksi — imeti prednost med postopkom proučevanja in dokončnega izglasovanja.

To pa bi držalo, če bi vladalo soglasje o vsebini zakonske zaščite, ki naj se pri- zna slovenski narodni manjšini. V tej zvezi pa je znano, da obstajajo v vrstah vladne večine velike razlike.

RADIO TRST A

□ NEDELJA, 24. februarja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: godbe iz mladih dni velikih mož: »Fant, ki mu je bilo ime Jack London« (Dino Guerrieri - Marija Raunik); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvoKn; 15.00-19.00 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditelj: (17.30) Neposreden prenos košarkarske tekme Jadran - Monifalcone; 19.00 Radijski dnevnik.

□ PONEDELJEK, 25. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 9.00 Glasbeni mozaik; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Wolfgang Amadeus Mozart: Così fan tutte (prvo dejanje); 11.40 Beležka; 12.00 Smer: slovenske gore; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glas »frajtonarce«; 13.30 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Jakob Vohljač, otroški detektiv«; 15.00 Iz šolskega sveta; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: pianist François Joël Thiollier; 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Radijski dnevnik.

□ TOREK, 26. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Med Brdi in Jadranom; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 10.20 Wolfgang Amadeus Mozart: Così fan tutte; 11.35 Beležka; 12.00 Filmskemu ustvarjanju naproti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi maldim; 16.00 Veter raznaša besede; 16.30 Postni govor; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: pianist François Joël Thiollier; 18.00 Iz mednarodnega natečaja Prix Italia: Aleksander Obrenović: »Ptica«, radijska igra; 19.00 Radijski dnevnik.

□ SREDA, 27. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Gospodarska problematika; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Liki iz naše preteklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija zveze cerkvenih pevskih zborov 1984: zbor »Novega Sv. Antona«, zbor »Boljunc« in zbor »Sv. Jernej« z Opčin; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Kocka na kocko; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: Glasbena kronika s Hrvaškega; 18.00 »Poezija slovenskega zapada«, primorski pesniki v analitičnem prikazu Tarasa Kermaunerja; 19.00 Radijski dnevnik.

□ ČETRTEK, 28. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: zbor »Brodosplit« iz Splita; 18.00 Četrtekova srečanja: Primorska diaspora v svetu; 19.00 Radijski dnevnik.

□ PETEK, 1. marca, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 12.00 Spoznavajmo ribe našega morja; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Mladinski zbor Glasbene matice iz Trsta vodi Stojan Kuret; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 16.30 Postni govor; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mi in glasba: Nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

□ SOBOTA, 2. marca, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Turina; 11.50 Beležka; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas'b'le« - glasnik Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Igrajmo se pravljice«; 15.00 Z Gershwinom od popevke do opere; 16.00 Naša šolska obzorja; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Trobilna kvinteta glasbenih šol v Zalcu in Piranu; 18.00 Milan Jesih: »Brucka ali obdobje prilaganja«, radijska igra; 19.00 Radijski dnevnik.

Pristranki prikaz Slovencev v Italiji

■ nadaljevanje s 1. strani

de vprašanje, ali bi v našem primeru ta postopek dosegel svoj formalni namen, namreč ugotovitev dejanske obstojnosti slovenske manjšine, kar seveda predpostavlja, da vsakdo brez bojazni in svobodno izpove svojo narodno pripadnost. A tu nismo več na strogo pravnem, temveč že na zgodovinskem področju.

Bevilacqua je mnenja, da je današnje stanje tržaških Slovencev v vsakem oziru dobro in da tudi v preteklosti niso bili deležni tako hudih pritiskov in preganjanj, kot sami skušajo dopovedati. Fašizem naj bi »slovanski« manjšini povzročil vsekar veliko manj gorja, kot pa so ga utrpeli Italijani ob okupaciji Julijske krajine ob koncu vojne (str. 91-2). Pri tem minimizira fašistični poskus kulturnega rodomora Slovencev in Hrvatov (po njegovem naj bi se preganjanje pričelo šele 1926. leta — str. 75, 101), kakor tudi napad fašistične Italije na Jugoslavijo, da ne omenjamo Raba, Gonarsa in drugih italijanskih koncentracijskih taborišč ipd. (vseh teh žrtev ne šteje za žrtve fašizma) (str. 76-81, 101).

Seveda takšen prikaz zgodovinskega dogajanja dopušča sklep, da Slovenci v Italiji nimajo razlogov za kakršnokoli bojazen pri javnem priznanju svoje narodnosti, ker se pač nad njimi ni vršil in ne vrši kak poseben hud pritisk. Toda ko bi bilo vse to res, kako naj bi si med drugim pojasnili dejstvo (če se omejimo na Trst in pokrajino), da je po ljudskem štetju iz leta 1910 bilo v tržaški občini 56.916 prebivalcev »s slovenskim očevalnim jezikom« in na območju sedanje tržaške pokrajine 70.032,

medtem ko se jih je 1971. leta prištevalo k »slovenski jezikovni skupini« 15.564 v tržaški občini in 24.706 v tržaški pokrajini? Resnici na ljubo Bevilacqua osporava popis iz leta 1910, češ da je »habsburški okupator« (sic!) umetno napihnil število Slovencev, da bi brzdal zahteve italijanskih iredentistov (str. 38, 90). Seveda ni tu mesto, da bi podrobneje načeli vprašanje tega popisa, o katerem se je sicer že veliko razpravljalo. Mimogrede naj omenimo le možnost, da bi ugotovili razsežnost asimilacijskega pojava tudi na osnovi tržaških priimkov.

Sicer pa v Bevilacquovi knjigi kar mr-goli polresnic, »spretnih navajanj«, da ne govorimo o za lase privlečenih razlagah zgodovinskih dejstev. Naj kot primer omenimo, da avtor razlaga požig Narodnega doma 1920. leta kot epilog razredno-ideoloških trenj med »boljševiki in neboljševiki« (str. 74), medtem ko vidi v pokolih v foj-bah ob koncu vojne zgolj narodnostno obračunavanje (str. 82-7). Ne čudi, da se pisec, kot je Bevilacqua, večkrat pomudi ob tragediji fojba, pa tudi ob povojnem eksodusu iz Dalmacije, Reke in Istre. Gre za vprašanja, ki vsekakor še čakajo na temeljitejšo obravnavo od vseh zainteresiranih strani.

Iz vsega povedanega je dovolj razvidno, na kakšni znanstveni in drugačni ravni je Bevilacquova knjiga. Hudo pa je, da bo za mnoge predstavljala enega redkih virov informacij o Slovencih v Italiji. Našo javnost bi utegnili opozoriti, kako še danes ne razpolagamo s knjigo, ki bi nas v italijanski predstavi izčrpno, a jedrnato in povprečnemu bralcu dostopno.

IZRAELCI SO SE UMAKNILI

V Sidonu v južnem Libanonu, ki so ga Izraelci v teh dneh dokončno izpraznili, je ljudstvo dajalo duška veselju in plesalo do zore. Po dvaintridesetih mesecih vojaške zasedbe je prevzela nadzorstvo nad Sidonom domača vojska. V mesto, ki šteje 250 tisoč ljudi, so prispeli predsednik Gemayel, ministrski predsednik Karame, poveljnik vojske Aoun in razni ministri. Čeprav je od Beiruta do Sidona le 40 kilometrov, je bil to prvi obisk predsednika republike, odkar je leta 1975 izbruhnila v Libanonu državljanska vojna. Sidon so najprej zasedli palestinski gverilci, nato pa Izraelci.

Odpri so pristanišče, v prihodnjih dneh bodo odprte prometne tudi glavne ceste proti severu.

V Izraelu, ki je tako izpeljal prvi del umika iz Libanona, ki ga misli izvesti v treh obdobjih, izražajo časopisi v teh dneh vidno zadovoljstvo. Poseg v Libanonu je namreč v dveh letih in pol terjal 615 žrtev med izraelskimi vojaki. Večinoma so padli med gverilskimi napadi. V zadnjih mesecih je bila vojaška prisotnost v Libanonu vse manj popularna, med vojaki pa je padala bojna morala. Zdaj glasno zahtevajo čim hitrejši umik še iz ostalih predelov. Obrambni minister Rabin bo verjetno predložil načrt o umiku že v prihodnjih

dneh. Počakati pa je treba, da se vrne v domovino ministrski predsednik Peres. Ta je že izjavil, da bo treba dokončati umik v teku poletja.

Nekaj polemik je nastalo, ker so strogo versko usmerjene stranke protestirale, ker je prišlo do umika na sobotni dan strogega judovskega počitka.

Zdaj se pojavlja vprašanje, ali bodo libanonske redne čete sposobne vzdrževati red in mir na izpraznjenem področju. Zatenkrat poročajo, da so v Sidonu neznanci umorili tri ljudi, ker da so sodelovali z Izraelci. Šiitski gverilci pa so ob zori obkolili vas Kfar Hatta. Po preiskavi v vseh hišah in po manjših spopadih so odvedli devet moških, češ da jim morajo soditi, ker so sodelovali z Izraelci. Obračuni med samimi Libanonci so se torej že začeli.

V Beirut je včeraj dospel bivši svetovni boksarski prvak Cassius Clay. Temnopolti športnik iz Združenih držav pripada skupini »Črnih muslimanov«. V Libanonu bi rad stopil v stik s skrajno muslimansko skupino Jihad, ki ima v svojih rokah štiri ameriške talce in enega saudskega Arabca. Clay bi rad kot musliman izprosil njihovo osvoboditev, teroristična skupina pa je že včeraj sporočila, da je enega izmed talcev obsodila na smrt.

Primerno branje pomemben dejavnik v šolskem življenju

Branje je zelo pomembno, ker si z branjem otrok bogati besedni zaklad. Otrok se ob vstopu v šolo izraža še zelo skromno in prav zaradi tega svoje počutje, svoja čustva izraža najraje z risbo. Prav zaradi tega je potrebno, da se v prvih razredih osnovne šole posveti veliko časa branju. Otroci, ki mnogo berejo, bodo lepše in lažje pisali spise: spisi bodo vsebinsko bogatejši, jezikovno in stilistično boljši. V razredu naj učenci glasno berejo berila; branje naj bo občuteno in to otrok ponazori z glasom, ki je primeren dogajanju v berilu. Pomembno je, da se pazi na ločila, da je branje razumljivo in lepo. Otrok mora razumeti smisel prebranega. Vse preveč mehansko se bere v šoli, treba je dogodek, ki ga obravnava odlomek, doživljati in dati branju več smisla in čustev. Branje je treba gojiti v vseh razredih osnovne šole in v srednji šoli. Seveda v višjih razredih bo branje še bolj popolno in stilistično lepše.

Učenci pa ne bodo brali samo iz šolske čitanke, ampak se bodo posluževali tudi knjig iz razredne in šolske knjižnice. Vse slovenske šole imajo bogate šolske knjižnice, v katerih bodo učenci našli različne knjige, vsak po svojem okusu. Največ je mladinskih del in to slovenskih in tujih pisateljev: pravljice, zgodovinske povesti, pustolovščine itd. ... Prav je, da učitelj vodi izbiro takih del, ki bodo posamezniku najbolj pri srcu in ki imajo velik vzgojni pomen. Učitelj svetuje učencem kakšne knjige naj berejo in je vedno na tekočem o novostih na knjižnem trgu.

Na mnogih šolah so uvedli branje dnevnih časopisov: pobuda je zelo zanimiva in poučna. Treba je znati brati časopis; vsaka stran ima določene argumente. Tako je navadno prva stran namenjena političnim dogodkom v državi, druga raznim drugim dogodkom iz črne kronike, potem je ena stran namenjena domačim, krajevnim dogodkom. Spet ena stran samo kulturi, spet ena stran športnim dogodkom, raznim obvestilom itd. ...

KAJ SE DOGAJA V VRSTAH KPI?

■ nadaljevanje s 1. strani

ske revolucije, je zgolj spomnil, da je bila sprejeta na 16. kongresu KPI in da je nima smisla vsak dan ponavljati. Podčrtal je naposled avtonomijo KPI v okviru mednarodnega komunističnega gibanja.

Nič novega torej pod italijanskim komunističnim soncem? Mogoče. Ostaja namreč odprto vprašanje, koliko so od kongresov posvečene teze, ki jih Natta ponavlja, veren odraz dejanskih teženj v okviru KPI. Po dokaj razširjeni oceni je v njenih vrstah namreč opaziti nemir, ki ga poraja vse jasnejša zavest, da je njihova temeljna strategija vendarle v marsičem nedorečena in da te praznine ni mogoče zapolniti z bolj ali manj skrivnostnimi obrazci. Zato je tudi resnični pomen novejšega koketiranja z nemško socialdemokracijo stvar, ki jo bo razkrila šele bodočnost.

Učitelj na začetku vodi branje dnevnikov, tako da se naučijo učenci brati to, kar jih zanima in ne izgubljati časa z iskanjem novic po časopisu. Učitelj po branju članka vodi pogovor o vsebini članka in skupno tudi iščejo pomen posameznih izrazov. Tako se v šoli spodbujajo otroci, da berejo časopise na primeren način.

V zadnjih letih se je po vseh osnovnih šolah razširilo tekmovanje za bralno značko. Bralne značke so vsem učencem spodbuda, da berejo slovenske knjige in da spoznajo slovenske mladinske pisatelje. Pravi praznik je ob koncu šolskega leta, ko je nagrajevanje najpridnejših bralcev. Navadno obiščejo naše šole razni mladinski pisatelji iz zamejstva in matične domovine in to je nadaljnja spodbuda za mlade bralce.

Kaj pa naj naši otroci berejo doma? Časopisni kioski so polni raznih revij, časopisov in stripov in prav po teh najpogostejše posegajo naši učenci. Stripi prinašajo živahne ilustracije in pod temi je besedilo, ki ponazori ilustracijo. Mnogi stripi prinašajo risanke, ki so poučne in zabavne, toda mnogo je tudi takih stripov, ki podvzdigujejo nasilje in ne prinašajo otroku nič pozitivnega.

Na žalost so pa vsi stripi kot tudi ostale revije v italijanščini. Otroci tako berejo v italijanščini in slovenščina je doma večkrat zapostavljena bodisi pri gledanju televizije kot tudi pri branju. Starši naj zato poskrbijo, da bo njihov otrok bral dosti doma

in to ne le obvezno čtivo, ampak tudi dobre mladinske knjige in revije. Revije »Galeb«, »Mladika«, »Pastirček« in še druge so zelo poučne in zabavne. Starši naj kupijo otroku dobro slovensko knjigo in tudi sami naj berejo slovenske knjige in revije. Vse preveč tudi odrasli segajo po italijanskih revijah in knjigah. Berejo naj slovenske knjige in jih bodo posnemali tudi otroci. Branje naj postane pomemben trenutek doma in v šoli in vsi bomo postali jezikovno in duhovno bogatejši.

Marko Paulin

—o—

CRAZI IN TERORISTI

Italijanski ministrski predsednik Craxi je na spisku žrtev mednarodnega terorizma. O tem je spregovoril sam Craxi v Milanu, podatek pa se nanaša na najdbo tajnega arhiva zahodnonemške teroristične skupine RAF sredi minulega leta v dveh mestih Zahodne Nemčije, v Karlsruheju in v Frankfurtu. V najdenih arhivih so bili podatki o številnih osebnostih Evropske gospodarske skupnosti in Atlantskega zavezištva. Vrsta listin se je nanašala tudi na italijanske politične osebnosti, med njimi pa izstopa vladni šef Craxi.

GROMIKO BO OBISKAL ITALIJO

Sovjetski zunanji minister Gromiko bo ob koncu tega meseca prišel na uradni obisk v Italijo. Vest je uradno potrdila sovjetska agencija Tass. V krogih italijanskega ministrstva pravijo, da se bo obisk začel 25. tega meseca. Po dodatnih vesteh iz Moskve se je zvedelo, da bo Gromiko poleg Italije ob koncu tega meseca obiskal tudi Španijo.

Pust poživitev rekreacijskih dejavnosti v naših krajih

Številne pobude, ki se uresničujejo v pustnem času, gotovo pomenijo lepo priložnost za drugačno obliko delovanja naših društev, krožkov, skupin in tudi šol.

To je potrdil letošnji 19. kraški pust, ki je kljub slabemu vremenu privabil na Opčine veliko ljudi in seveda maske ter alegorične vozove. Skupno je na letošnjem 19. kraškem pustu nastopilo 14. alegoričnih vozov in 6 skupin mask. Vozove so pripravili v Saležu, Trebčah, Šempolaju, na Proseku in Kontovelu, v Bazovici, Padričah - Gro-padi, Praprotnu, Repniču, Opčinah, Trnovci, Pončani, Podlonjerju, Krmenki in še Vrhovljah - Dolu - Vogljah; skupine mask so prišle iz Podgrada pri Ilirski Bistrici, prisotni so dalje bili osnovnošolski otroci iz Šempolaja in z Opčin, skupina »mišk«, dijaki učiteljskega »Slomšek« in še skavti.

Prvo mesto med alegoričnimi vozovi je letos pripadlo skupini Prosek - Kontovel, ki je ironizirala s pojavi dvojezičnosti tudi v imenih z vozom »Biti ali ne biti«, drugo mesto so odnesli Trebenci z vozom »Trebče proti razlastitvi«, na tretje mesto se je uvrstil voz iz Šempolaja. Med maskami je po mnenju žirije najučinkoviteje nastopila skupina iz Podgrada, za njo so se uvrstili osnovnošolski otroci iz Šempolaja, ki so letos upodobili kralja Matjaža in njegovo

vojsko, tretji pa so bili osnovnošolčki z Opčin, ki so se predstavili z alegorijo raznih pravljičnih junakov.

Za praznično vzdušje so poskrbele tudi godbe na pihala, ki so med mimohodom voz in mask igrale poskočne viže in vesele marše.

Pust pa je bil priložnost, da so številna društva in krožki poskrbeli za pustna rajanja in veselice. Tako so v predpustnih dneh priredili mnoge pustne plese v Trstu, Gorici in po vaseh. Mnoga društva so poskrbeli za posebna otroška rajanja, mladinski krožki so priredili plese po mnogih vaseh in v mestu, društvenih prostorih. Pustovanja so priredili tudi skavti in skavtine, seveda ločene po starostnih skupinah, v Slovenskem kulturnem klubu, v Dijaškem domu in drugih mladinskih krožkih po naših vaseh.

Lepo pustno prireditev so pripravili tudi v Marijinem domu na Ul. Risorta v Trstu, kjer je šentjakobska mladinska dramska skupina uprizorila igro Dine Slama »Pika Nogavička zmore vse«. Po zabavni igrici o velikih »čarovnih« sposobnostih Pike Nogavičke se je občinstvo, ki so ga v glavnem sestavljale starejše osebe, pozabavalo ob zvokih harmonike, petju veselih pesmi in primernih igrich.

Prešernova proslava na Znanstvenem liceju v Trstu

Dijaki Znanstvenega liceja so se letos spomnili Prešerna s priložnostno proslavo, ki je bila v šolski telovadnici v soboto, 16. februarja. Za ta dan so nam skrbno pripravili besedni in glasbeni spored, kateremu smo z navdušenjem sledili. V prvem delu so nam dijaki prvih dveh razredov v dramatisirani obliki podali zgodovinski prikaz slovenske šole in slovenske besede od Trubarja pa do današnjih dni. Z zavzetostjo in občutljivostjo so odigrali dramski odlomek, ki ga je pripravila prof. Matejka Maver, prizor pa so še dopolnili z lastnimi sestavki. V drugem delu pa so nastopili dijaki višjih razredov in nam v zbornem branju prebrali svoje literarne odlomke, v katerih so se spomnili Kosovelove veličine in njegovega sporočila, saj je Kosovelova obletnica rojstva komaj za nami. Iz tega spleta proze in poezije je odmevala navezanost dijakov na pesnika Krasa in na njegovo besedo, obenem pa se je v njihovih sestavkih zrcalila globoka zrelost in občutljivost pri podajanju osebnih misli in pogledov. Izbor literarnih tekstov so izbrali in pripravili dijaki s pomočjo prof. Nade Pertotove. Skrbna priprava pa se je pokazala tudi pri glasbenem sporedu. Najprej je pevski zbor pod vodstvom dijakinje Valentine Beorchia občuteno zapel nekaj pesmi, nato pa sta

splet narodnih pesmi v duetu zapela dijaka Fabio Pahor in Jan Bitežnik. Proslavo pa je zaključil dijaški ansambel, ki nas je s svojimi glasbenimi melodijami popeljal v svet moderne glasbe. Tako so dijaki počastili Prešernov dan z izbranim sporedom, v katerega so vložili vse svoje moči in trud in s tem pokazali, da jim je slovenska šola in slovenska kultura zelo blizu.

M. C.

—□—

PREDSTAVILI SO PRORAČUN OBČINE DEVIN - NABREŽINA

Na seji občinskega sveta občine Devin - Nabrežina so v petek, 15. t.m., predstavili tudi finančni proračun za letošnje leto. Vendar je predstavitev pomenila le formalnost, saj bo prava razprava o proračunu šele na začetku marca, potem ko se bo uprava posvetovala z raznimi družbenimi komponentami in še posebej s krajevnimi sosveti v krajih, kjer delujejo. Odbornik za proračun Depangher je pri predstavitvi poudaril dejstvo, da tudi letošnji proračun odseva finančne težave, ki jih mora reševati občina.

V teh dneh pa bodo v devinsko - nabrežinski občini srečanja, na katerih bo odbornik za urbanistiko Brezigar obrazložil značilnosti variante regulacijskega načrta za posamezne predele občine. Občani se bodo na teh sestankih lahko seznanili z novostmi, ki so predvidene v novem regulacijskem načrtu, in bodo lahko povedali svoja stališča in pripombe v zvezi z njim. Do konca februarja naj bi tako imeli občani priložnost, da se seznani z novostmi, ki so predvidene v varianti novega regulacijskega načrta devinsko - nabrežinske občine.

—□—

DAROV IN PRISPEVKI

Alojz Nanut iz Gorice je daroval v tiskovni sklad N. L. 10.000 lir.

Sekcija SSK iz Doline na obisku v Kopru

V soboto, 16. t.m., je delegacija sekcije Slovenske skupnosti iz dolinske občine bila na obisku pri občinski konferenci SZDL iz Kopra. Delegacijo Slovenske skupnosti so sestavljali tajnik Sergij Mahnič in člani vodstva Boris Gombač, Branko Slavec in Alojz Tul.

Delegacijo občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Koper pa je vodil predsednik Gorazd Bertok. V pogovorih sta se delegaciji dotaknili mnogih vprašanj, zlasti možnih oblik obmejne gospodarskega sodelovanja, stikov med prijateljskima občinama ter vprašanj v zvezi z zakonsko zaščito Slovencev v Italiji.

Posebno pozornost so posvetili vprašanju delovanja terminala za razsute tovore v Kopru in se seznanili z ekološkimi vprašanji po ogledu koprškega pristanišča. Glede na sodelovanje med severno-jadranskimi pristanišči v okviru osimskih dogovorov sta bili delegaciji mnenja, da bi bila zelo ko-

Ponedeljkov večer 25. t.m. v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bo posvečen

svetoivanski narodni noši

Ob tej priložnosti bodo odprli razstavo noš, ki bo trajala ves teden.

Pust v naših krajih

Poleg številnih pustnih rajanj in lepo uspelem 19. kraškem pustu na Opčinah je bilo v predpustnem času in na sam pust še veliko drugih prireditev, ki so popestrile sicer hladne februarske dneve.

Tako je bilo zelo živahno med nedeljskim miljskim pustnim sprevodom, ki je privabil veliko ljudi tako iz Trsta kot tudi iz drugih bližnjih krajev. Na letošnjem mimohodu alegoričnih voz v Miljah je po mnenju organizatorjev sodelovalo več kot 2000 mask. Tudi letos je prvo nagrado prejela skupina »Lampo« iz Milj.

Tudi pustni sprevod v Škednju je privabil veliko ljudi in mnogo mask. Po ozkih škedenjskih ulicah se je razvil sprevod, ki je po svoji pestrosti in domiselnosti bil prava paša za oči.

Prav tako je odlično uspel pustni sprevod v Gorici, na katerem je sodelovalo kar 23 skupin. Med temami, ki so se jih skupine ironično lotile, je bilo tudi mnogo aktualnih političnih in družbenih vprašanj, kot je Visentinijev davčni paket, ni manjkalo pa čisto fantastičnih in narodopisno obarvanih domislic, ki so pri občinstvu in še posebej pri otrokih vzbudile veliko zanimanje.

Za tridnevno praznovanje pusta so se odločili tudi v Trzinu, kjer je bil v nedeljo na glavnem trgu nastop klovnov, ki so s svojimi odličnimi domislicami zabavali stare in mlade. Za naslednje dneve so predvidene tudi druge pobude, posebno veliko pričakovanje pa je predstavljal sprevod pustnih vozov na sam pustni torek.

NAGRAJEVANJE V ŠKEDNJU

Društvo zamejskih likovnikov je na srečanju, ki je bilo 18. t.m., v prostorih kulturnega društva Ivan Grbec v Škednju, nagradilo ljubitelje in dijake, ki so se udeležili likovnega natečaja na temo »Ljudska maska na slovenskem etničnem področju in v Istri«.

Odziv v kategorijah ljubiteljev in dijakov višjih srednjih šol je bil nadvse skromen, izreden uspeh pa je doživel natečaj med dijaki nižjih srednjih šol, saj je ocenjevalna komisija morala pregledati nad sto risb in izdelkov.

V kategoriji ljubiteljev je prejela prvo nagrado Jasna Merku za masko iz keramike, tretjo nagrado pa Andrej Furlan za sliko.

Med dijaki višjih srednjih šol sta prejela prvo nagrado ex aequo Lara Tinta in Martina Mosca.

Med dijake nižjih srednjih šol so bile razdeljene tri nagrade za slike in tri za drugačne izdelke. Za slike so prejeli nagrade: Tamara Osi (2. razred), Christian Gabrovec (1. razred) in Sabrina Legiša (1. razred) — vsi iz nabrežinske srednje šole Igo Gruden; za relief v lesu je prvo nagrado prejel Aleksander Bogatec (spet šola Igo Gruden - 3. razred), za izdelek iz penaste gume Irena Milanič (1. razred šole Ivan Cankar) in za domiselno glavo »Ta žalostne« Andrej Zaghet (2. razred šole sv. Cirila in Metoda). Naj še povemo, da je med izdelki — tako pri risbah kot pri drugih tehnikah — prevladoval oziroma kraljeval korant.

Poleg nagrajevanja je bilo na sporedu še tekmovanje v slikanju obrazov, seveda ob prijetnem pustnem razpoloženju in plesu.

Razstava o futurizmu v Gorici

V soboto, 16. t.m., so v prostorih Pokrajinskega muzeja v palači Attems v Gorici slovesno odprli razstavo z naslovom »Frontiere d'avanguardia. Gli anni del futurismo nella Venezia Giulia« (Meje avantgarde. Obdobje futurizma v Julijski krajini). Razstava je nastala na pobudo sedanje ravnateljice muzeja Marije Masau-Dan, ki je tudi vodila organizacijske priprave, za strokovni del pa sta odgovarjala Bruno Passamani, ravnatelj Mestnega muzeja v Brescii, sicer uveljavljen raziskovalec italijanskega futurističnega slikarstva, in Umberto Carpi, docent italijanske literature na univerzi v Pisi. Besedila za katalog so poleg omenjenih prispevali še Daniele Lombardi, ki obravnava futuristično glasbo, Peter Krečič iz Ljubljane piše o slovenskem konstruktivizmu, Irina Subotić iz Beograda o odnosih med futurizmom in zenitizmom; bibliografijo, življenjepise in kronologijo je sestavila Nicoletta Zar.

Tokrat bi se omejili le na kratko poročilo o tej vsekakor pomembni kulturni pobudi, treba pa je vsaj navesti, da obsega razstava nad 500 predmetov, tj. slike, risbe, grafike, plakate, osnutke, kipe, kiparske objekte, razglednice, pisma, razne dokumente, fotografije, ilustracije, knjige in revije. Pomembno je to, da se razstava ni omejila samo na prikaz likovnih stremeljenj v okviru futurističnega toka, marveč nam je predstavila to obdobje v celoti, torej tudi prizadevanja v literaturi in glasbi. To pa je tudi v skladu z ideologijo te avantgardne umetnostne smeri, ki je s svojimi včasih tudi drznimi posegi hotela prekvasiti družbeno tkivo v vseh njegovih sestavnih. Menimo, da je takratno prenovitveno vzdušje, značilno zlasti za 20. leta našega stoletja, razstava posrečeno približala, ne nazadnje tudi z originalno postavitvijo, ki je v sicer historični stavbi Pokrajinskega muzeja bila še toliko bolj zahtevna.

Druga značilnost razstave (in spremljalnega kataloga) pa je, da pojasnjuje tudi širše okvire, v katerih je delovala takratna goriška oz. tržaška avantgarda, zlasti odnose z italijanskim futurizmom nasploh in s podobnimi smermi v bližnji Sloveniji oz. Jugoslaviji. Odprt pristop torej, ki ga često pogrešamo v italijanskih prikazih preteklosti, v tem duhu je tudi odločitev, da raz-

stava enakovredno prikaže tudi dosežke slovenskih avtorjev, ki so v času med obema vojnima delovali v Julijski krajini. To so bili, kot je že znano, zlasti Lojze Spazapan, Veno Pilon, Ivan Čargo, Avgust Černigoj, Milko Bambič, Edvard Stepančič in Rudolf Saksida.

Skrbno pripravljena razstava je vsekakor vredna ogleda, saj nam dobro približa duhovno klimo zlasti na umetnostnem področju v tedanji Julijski krajini, hkrati pa nam tudi avantgardna prizadevanja slovenskih slikarjev postajajo jasnejša. Razstava je odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih, od 9. do 19. ure, in sicer do meseca aprila.

M.

AVSTRIJSKA GRANATA SREDI GORICE

V številnih naših krajih, kjer je med prvo in drugo svetovno vojno prišlo do boj in topovskih obstreljevanj, najdejo še danes granate in drugo orožje, ki se ni razpočilo.

Do takega neljubega »arheološkega« odkritja je prišlo med kopanjem večje jame v ulici Crispi v Gorici. Delavci gradbenege podjetja so kopali luknjo, da bi vanjo postavili rezervoar za bencin, ko so v globini dveh metrov odkrili še neeksplozirano dvestokilogramsko avstrijsko granato, ki je ostala v zemlji od časa hudih obstreljevanj Gorice v avgustu leta 1916.

Odstranitev granate je povzročila precej težav v goriškem prometu in prebivalcem nekaterih bližnjih stanovanjskih hiš, ki so morali zapustiti svoje domove.

Mladina o pravicah slovenske manjšine

Deželna sekcija Evropskega mladinskega federalističnega gibanja je v petek, 15. t.m., priredila na svojem sedežu v Ul. Machiavelli 3 v Trstu okroglo mizo o vprašanju zakonske zaščite slovenske narodne manjšine v Italiji. Pobudniki tega srečanja so prišli na to zamisel ob pojavih narodnostnih mrženj, ki smo jim bili priča ob obisku predstavnikov ožje senatne komisije za ustavna vprašanja v Trstu. Evropsko mladinsko federalistično gibanje je ob tej priložnosti izdalo dokument, v katerem je poudarilo pomen globalne zaščite za Slovence v Italiji, kajti le tako bomo v Trstu lahko premostili prepeke, ki so nastali zaradi zgodovinskih dogodkov.

Prisotni predstavniki raznih mladinskih skupin in sekcij so se v konstruktivnem pogovoru dotaknili resnic, polresnic in laži, ki jih je slišati na račun zaščite slovenske narodne manjšine.

Nedvomno je bila tema srečanja priložnost, da se je razvila bogata debata, v katero sta posegla za mladinsko sekcijo SKGZ Boris Siega, za mladinsko sekcijo Slovenske skupnosti pa podpredsednik Andrej Berdon. V debati so se oglasili predstavnik ZKMI, predstavnik mladih liberalcev, predstavnica gibanja MILLE (Gibanja za svobodno Italijo v svobodni Evropi) in predstavniki federalistov.

Debata je pokazala, da so še vedno žive

med italijanskimi ljudmi nekateri predsodki in tudi neznanje o naši stvarnosti in naših zahtevah.

Ob zaključku tega pozitivnega srečanja so se prisotni domenili za ponovno srečanje na začetku marca, ko bodo pretresli skupno izjavo, ki jo mislijo izdati v zvezi z vprašanjem zaščite slovenske manjšine v Italiji.

—□—

Deželni poslanec Štoka sporoča:

Te dni se je sestala prva zakonodajna komisija deželnega sveta in po poglobljeni razpravi odobrila zakonski osnutek št. 58, ki so ga predložili svetovalci Slovenske skupnosti in Furlanskega gibanja. Zakonski osnutek odpravlja obveznost pobiranja podpisov za upravne volitve (občinske in pokrajinske) za tiste stranke, ki so prisotne v deželni zbornici. Zakonski osnutek bo še v tem mesecu prišel v dokončno razpravo v deželni zbornici.

Ob tej priložnosti je deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka izrazil svoje zadovoljstvo, tudi zaradi tega, ker je bil zakonski osnutek v komisiji soglasno odobren. Svetovalec Štoka upa, da bo že za majske volitve zakonski osnutek postal stvarnost.

Na podlagi tega zakona bo torej tudi Slovenski skupnosti, zatrjuje Štoka, prihranjenega veliko dela in stroškov pri vlaganju kandidatnih list.

DIZDAREVIČ V ALŽIRIJI

Jugoslovanski zunanji minister Rajf Dizdarevič je opravil dvodnevni uradni obisk v Alžiriji, kjer je imel daljše pogovore s svojim alžirskim kolegom in z alžirskim predsednikom Bendjedidom. V ospredju pogovorov je bil položaj v gibanju nevrščenih držav, ki bi moralo po mnenju obeh strani postati bolj dinamično in učinkovito. Med pogovori so proučili tudi položaj v Afriki, Magrebu, iraško-iransko vojno in druga krizna žarišča. Jugoslovanski zunanji minister Dizdarevič se je v Alžiru srečal tudi s predsednikom Organizacije za osvoboditev Palestine Arafatom.

Tretji človek z umetnim srcem

Murray Haydon, tretji človek v zgodovini zdravilstva, kateremu so v bolnišnici Humana v Louisvillu v Združenih državah vsadili umetno srce, je tako dobro reagiral na operacijo, da so lahko že 24 ur po operaciji povečali število srčnih utripov. Ravnatelj bolnišnice Allan Lansing je izjavil, da je splošna zdravstvena slika bolnika tako dobra, da vzbuja začudenje. Povedal je, da je 58-letni Haydon izredno buden, diha normalno, brez zunanje pomoči, in odgovarja na vprašanja zdravnikov, čeprav seveda le s kratkimi »da« in »ne«. Bitje srca, ki so ga takoj po operaciji določili na 50 utripov na minuto, so pozneje povišali na

60 in upajo, da bodo lahko že kmalu prešli na 70 na minuto, to se pravi na skoro normalen srčni utrip. Zdravniki napovedujejo, da bo bolnik morda že konec tega tedna vstal s postelje.

To je toliko bolj osupljivo, ker je ta klinična slika v ostrem nasprotju z zdravstvenim stanjem Williama Schroederia, kateremu so lanskega novembra vsadili umetno srce in ki se še vedno zdravi v bolnišnici Humana. Njegov organizem je nepričakovano oslabil. Pri zdravnikih vzbuja veliko zaskrbljenost zlasti dejstvo, da se je bolnik popolnoma prepustil in ne kaže tudi nobene volje do ozdravitve.

Zapis ob 6. številki »Znamenja«

Sesta številka revije »Znamenja«, ki zaključuje lanski 14. letnik, je kot običajno vsebinsko bogata. V branje nas uvede članek Vekoslava Grmiča »Izziv teologije osvoboditve«. Priložnost za zapis mu je verjetno dejstvo, da je rimska kongregacija za verski nauk 6. avgusta lani izdala poseben dokument v zvezi s teologijo osvoboditve. Gre za teologijo, ki je sad družbenih razmer v Srednji in Južni Ameriki. Kongregacija sicer sprejema nekatere njene teze, zavrača pa druga stališča, ki jih zagovarja »theologia liberationis«. V bistvu gre za vprašanje, kakšno vlogo imata vera in Cerkev v družbenem življenju, se pravi, koliko pomaga človeku, da se uresniči, in koliko pospešuje njegovo počlovečenje.

Slavko Tina objavlja pod skupnim naslovom »Troje misli«. Prva se pogloblja v odnos »telo-duša«, drugo se sprašuje o vrednosti življenja, o preživetju ali biti. O tem, koliko je vsakdo izmed nas oblikovalec zdravega življenja in so-tvorec prihodnosti. V tretjem razmišljanju pa obravnava posameznikovo samobit. O tem, kako smo ljudje navezani na bližino ljubljene bitja. Skupaj z Rilkejem zato ugotavlja ob zaključku, da »kjer ljubimo, imamo samo to: da drugega osvobodimo«.

Znani slovenski strokovnjak za protestantsko literaturo Jože Rajhman je za to številko »Znamenja« napisal tehtno študijo o »Pomenu Kreljevega Christlich bedencken in Dalmatinove De catholica et catholicis disputatio za razvoj slovenske reformacije«.

Primož Pirnat zaključuje svoje zapise o »Človeku in okolju«. V tej številki piše o »religiozno etičnih pogledih na okolje« in o vprašanju prihodnosti v svetu, ki posveča premalo pozornosti onesnaževanju in drugim oblikam zastrupljenja narave. V tem boju za zdravo okolje pa se po piščevev mnenju nedvomno morajo angažirati tudi verujoči, saj gre za moralno vprašanje. Konča se tudi zanimiv potopis Giancarla Zizole o potovanju na Kitajsko. Gre vsekakor za zanimiv družbeni in kulturno bogat zapis o sodobnem življenju na Kitajskem. Duhovno bogata hrana so prevodi iz knjige »Ptičja pesem« indijskega pisatelja Anthonyja de Mella.

Drobni tisk »Zapisov« nas seznaja z vrsto problemov in obletnic ne samo v Cerkvu, ampak tudi v slovenskem in svetovnem prostoru.

Sledi rubrika »Razmišljanja«. V njej razni avtorji pišejo o »letu poklicev« in o srečanju so-

delavcev »Znamenja«. V odmevih pa je našla poseben prostor afeta v zvezi z izjavami škofa Grmiča v reviji Jana, ki je povzročila odklonilno izjavo slovenskih škofov. Med knjigami in revijami so recenzije zbornika razprav pod naslovom »Emancipacija v jugoslovanski družbi«, knjige Hansa Künga, Josefa Van Essa, Heinricha von Stietencrona in Heinza Becherta »Christentum und Weltreligionen« ter še kataloga razstave, ki so ga ob 450-letnici ustanovitve württemberske evangeličanske verske skupnosti izdali na Württemberskem. Posebno zadnje delo je za slovenski prostor zanimivo, saj je Trubar velik del svojega življenja na Nemškem preživel prav na Württemberskem. Na koncu pa je še kazalo vsega letnika.

—□—

Razpis likovnega natečaja

Sklad »Mitja Čuk« razpisuje likovni natečaj za osnutek svojega znaka, in sicer pod naslednjimi pogoji:

1. Tema: »Pomagajmo otrokom!«
2. Natečaja se lahko udeležijo otroci do 15. leta starosti.
3. Izdelki so lahko v poljubni tehniki, vendar je obvezen format A4.
4. Osnutki naj bodo opremljeni na narobni strani z imenom, priimkom in naslovom.
5. Osnutke pošljite na naslov: Sklad »Mitja Čuk«, Narodna ul. 79, 34016 Opčine, do 31. marca 1985.
6. Izdelke bo ocenila šestčlanska komisija likovnikov.
7. Prvonagrajeni osnutek postane znak sklada.
8. Podeljene bodo tri nagrade:
Prva nagrada: mini magnetofon.
Druga nagrada: knjižni bon za 50.000 lir.
Tretja nagrada: knjižni bon za 20.000 lir.
9. Mnenje komisije je dokončno in je vsaka pravna pot izključena.
10. Vsi izdelki bodo razstavljeni: čas in kraj razstave ter razglasitev in podelitev nagrad bodo objavljeni v sredstvih javnega obveščanja.

Walesa poziva na stavko

Vodja prepovedanega poljskega sindikata Walesa je pred dnevi javno nastopil pred množico ljudi v Gdansk in potrdil, da bo 28. februarja splošna četrtturna stavka proti novim poviškom cen živil. Walesa se je najprej udeležil nedeljske maše v cerkvi sv. Brigite v ladjedelniškem središču. Zbranih je bilo 5 tisoč vernikov, ki so molili za tri aretirane voditelje Solidarnosti. Duhovnik Jankowski, ki je Walesov spovednik, je med pridigo izjavil, da Poljska ne sme postati en sam velik politični zapor. Po maši je Nobelov nagrajenec Walesa spregovoril množici.

To je bil njegov odgovor na grožnjo državnega pravdnika v Gdansk, da mu grozi petletni zapor. Proti Walesi so namreč uvedli preiskavo, češ da sodeluje v vodstvu sindikata, ki je bil razpuščen. Z drugimi voditelji Solidarnosti je tudi obtožen hujškanja k neredom in k prepovedanim oblikam protesta. To je jasen namig na napovedano stavko.

Na Poljskem so se oglasili tudi škofje, ki so objavili protest proti režimu zaradi stalnega napadanja Cerkve v uradnem tisku. Škofje opozarjajo, da ta kampanja povzroča motnje v odnosih med cerkvijo in državo.

Koledar dramskega sporeda Radia Trst A

V soboto, 23. februarja ob 18. uri. Lelja Rehar »SMEH NA DOMACIH TLEH«. Druga oddaja. Nova, to pot že druga humoristična enolončnica z naših tal, kot se je bila zapisala v delih primorskih, predvsem tržaških avtorjev. Z avtorično pomočjo se bomo spet prepustili norčavemu vetriču, da nam razpiha siabo počutje in razvihar v nas srce in uho ... saj, smeh je pesem in kdor ne razume te pesmi ali je ne sprejema, pomeni, da mu je vse, kar je življenjsko, popolnoma tuje.

Režija Adrijan Rustja. Produkcija Radio Trst A.

V torek, 26. februarja ob 18. uri: iz mednarodnih radiofonskih natečajev. **Aleksander Obrenović »PTICA«.** Zelo poetična igra mladega srbskega književnika Aleksandra Obrenovića. Pripoveduje nam o žalostnem zatonu človeka — dveh starcev, ki se pa navkljub letom, ki jih imata, ne znata odpovedati utvaram in sanjam, ki so ju spremljale vse življenje. Nad njima pa poletava sinja ptica — vso njihovo hrepenenje po neznanem in nedosegljivem ... **Prevod Borut Trekman.** V glavnih vlogah nastopata Zlata Rodošek in Jurij Souček. **Režija Sergej Verč. Produkcija »Radio Trst A«.**

—□—

OB PREŠERNOVEM DNEVU,
PRAZNIKU SLOVENSKE KULTURE
prireja

MEŠANI PEVSKI ZBOR »SVETI JERNEJ«
v soboto, 23. februarja, ob 20. uri
v Finžgarjevem domu

VEČER SLOVENSKE PESMI V SPOMIN NA SKLADATELJA STANETA MALIČA

Sodelujejo: OPZ »Vesela pomlad«, Dekliški tercet, MPZ »Vesela pomlad«, Dekliška skupina MPZ »Vesela pomlad«, Zorko Harej s priložnostnim govorom, Ljuba Berce Košuta z dvema samospévoma skladatelja Staneta Maliča ob klavirski spremljavi Tomaža Simčiča, MePZ »Sveti Jernej«. Program bo povezovala Anka Peterlin.

Življenjski praznik skladatelja Švikaršiča

V sredo, 13. t.m., je v Ljubljani praznoval svoj stoti rojstni dan skladatelj in cenjeni zbiratelj koroških ljudskih pesmi Zdravko Švikaršič.

Življenje slavljenca je od rojstva povezano s Koroško. Rodil se je v Žvabeku in svojo mladost preživel v raznih krajih Koroške, po vaseh, kjer je njegove oče učil.

Od očeta se je sin naučil prvega glasbenega znanja, ki pa ga je mladi in nadarjeni fant znal zelo dobro izpopolnjevati. Tudi sam se je odločil za učiteljski poklic in je, po maturi na celovškem učiteljskem letu 1904 služboval v mnogih koroških vaseh. To je bil čas, ko je začel zbirati koroške ljudske pesmi. Tako je pred začetkom prve svetovne vojne zbral in uredil dva

zvezka koroških pesmi. Njegove priredbe je izdala Glasbena Matica. Po vojni, leta 1921, pa je izšla še tretja knjiga Švikaršičevih priredb.

Po prvi svetovni vojni se je slavljenec odločil za študij glasbe na ljubljanskem konservatoriju. Kot glasbeni pedagog je učil v mnogih krajih.

Kljub visoki starosti je slavljenec še vedno čil in delaven. Tako pripravlja za letošnjo pomlad izdajo četrtega in petega zvezka koroških ljudskih pesmi.

Ob lepem življenjskem jubileju želimo slavljenca še veliko veselja s koroško pesmijo in seveda zdravja, da bi nas s svojo življenjskostjo in marljivostjo še bogatil s priredbami, ki jih cenijo in radi pojejo vsi, ki ljubijo koroško pesem.

Visentinijev davčni paket

Italijanska vlada je 18. decembra lani izdala zakonski odlok številka 953, ki se imenuje Visentinijev davčni paket ali tudi Visentinijeva davčna minireforma po sedanjem finančnem ministru. Zakonske odloke je treba odobriti v 60 dneh, sicer zapadejo. Tako je bilo treba omenjeni odlok potrditi do nedelje zvečer 17. februarja.

Strokovne organizacije in strokovni častniki so že obširno seznanili zainteresirane gospodarske kroge z Visentinijevim paketom, vendar naj ponovno spomnimo na nekatere bistvene točke. Minireforma določa zlasti spremembe za davke IVA, IRPEF in ILOR, za forfetarni sistem in za dvostavno knjigovodstvo, za družinsko vodena podjetja ter za induktivno ugotavljanje obdavčljivih dohodkov.

S 1. januarjem so se spremenili količniki IVA. Dosedanji 8% in 10% količniki so postali 9%, všteti gostinske storitve. Dosedanji 15%, 20% in 30% količniki znašajo 18%, kar na novo velja tudi za luksuzne gostinske storitve. Za kruh, testenine, sveže mleko in podobno se je količnik povečal od 0 na 2%. Količnik 2% za nove gradnje ostane naprej v veljavi in prav tako količnik 38% za večino luksuznih proizvodov. Plin, petrolej, goriva in manufakture imajo količnik 9%.

Za triletnje 1985-1987 so uvedeni novi sistemi IVA. Mala podjetja do 18 milijonov

lir prometa v letu 1984 so oproščena fakturiranja in knjiženja faktur in davek IVA plačujejo po forfetarnem sistemu. Nadalje imajo avtomatsko forfetarni sistem podjetja, katerih promet je bil v letu 1984 manjši od 780 milijonov lir ali imajo pravico do poenostavljenega knjigovodstva, če ne izberejo dvostavnega knjigovodstva na letni prijavi IVA do 5. marca letos. Enako velja izbira za neposredne davke, to je IRPEF in ILOR. Po drugi strani lahko gradbeniki in peki izberejo za davek IVA dosedanja sistem, a za neposredno obdavčenje IRPEF in ILOR forfetarni sistem. Po dosedanjem sistemu plačujejo davek IVA podjetja, katerih promet letno presega 780 milijonov lir ali če so optirala za dvostavno knjigovodstvo.

Naj omenimo še druge važne novosti, kot so: forfetarni sistem za neposredno obdavčenje, odprava dosedanjega sistema obdavčenja za mala podjetja z manj kot 18 milijonov lir prometa, poseben register klientov za pripadnike prostih poklicev, ki se odločijo za dvostavno knjigovodstvo, obvezno vodenje žigosanega registra amortizacije za vsa podjetja, ohranitev vodenja vseh dosedanjih knjig IVA, nov način ocenjevanja inventarja, za špekulacijo velja prodaja deležev v podjetjih, podjetja s forfetarnim sistemom so podvržena induktivnemu nadzorstvu dohodkov za obdavče-

nje, pri družinsko vodenih podjetjih odsele odpade 51% dohodka na lastnika in 49% na druge družinske člane, družinsko vodena podjetja se lahko do 30. junija letos preuredijo v javno-trgovinske ali navadne akomoditne družbe, individualna podjetja in osebne družbe z dvostavnim knjigovodstvom lahko prenašajo poslovne izgube, družbe vseh vrst morajo plačati vsakoletno vladno koncesijo, forfetarni sistem je uveden tudi v zakonodajo IVA in spremenjen je sistem možnosti obdavčevanja po več forfetarnih lestvicah.

Za davčne utaje so kazni zelo poostrenejše ter Visentini pravi, da je to tudi eden glavnih ciljev njegove minireforme.

Naj dodamo oziroma ponovimo koledar nekaterih važnih zapadlosti po Visentinijevem paketu. Kot rečeno, so novi količniki IVA pričeli veljati že 1. januarja in 31. januarja je zapadel rok za ustanovitev družinsko vodenih podjetij.

Do 5. marca je treba na podlagi podrobnega analitičnega inventarja izbrati med forfetarnim in dvostavnim knjigovodstvom ter izbrati sporočiti uradu IVA v letni prijavi za 1984. 5. marca je tudi prva mesečna prijava s forfetarnim sistemom. Do 31. marca morajo podjetja z več kot 18 milijoni lir letnega prometa žigosati knjigo amortizacij. Do tega dne morajo žigosati dnevnik, knjigo inventarjev in register amortizacij podjetja, ki so se odločila za dvostavno knjigovodstvo. Z istim dnem se začne knjiženje po sistemu dvostavnega knjigovodstva, to je 90 dni od datuma dokumenta

dalje na 8. strani ■

Bojan Brezigar:

Varianta Splošnega regulacijskega načrta v devinsko-nabrežinski občini

III.

Območja, ki so zgodovinsko ali krajinsko zelo pomembna, uvrščena v cono A, so podvržena posebnim postopkom, da se prepreči spreminjanje okolja in ovrednotijo značilnosti najbolj karakterističnih vasi. Z rednim dovoljenjem ali koncesijo so tu možna redna in izredna vzdrževalna dela ter popravila brez spremembe obstoječih prostornin. Gradbeno restrukturacija in novogradnje pa so dovoljene samo s primernimi obnovitvenimi načrti, ki pa lahko zadevajo tudi eno samo poslopje. Normativ je tu zelo natančen, tako da bi lahko celo trdili, da je skoraj nepotreben poseg projektanta. Normativ regulacijskega načrta namreč vsebuje vsa določila, ki jih sedaj ne bom navajal, ker bi bil predolg, pa tudi zato ker so tako jasna, da pojasnila niso potrebna. Morda se bodo komu zdela pretirana nekatera restriktivna določila, vendar je moč samo na osnovi teh navodil ohraniti tipično kraško arhitekturo in jo ovrednotiti; in, konec koncev, to so tudi kriteriji, po katerih so bile zgrajene vse naše kraške vasi. Normativ je torej dolg in podoben, dejansko pa odraža samo to, kar smo pri nas vedno delali. Postopek za obnovitveni načrt pa v bistvu ni bolj zapleten kot običajni postopek za gradbeno koncesijo, kajti potrebna je samo še ena prošnja in morda nekaj fotografske dokumentacije več. Obstaja pa znatna prednost, da se bo o načrtih izrekel občinski svet in na osnovi našega pravilnika tudi krajevne konzulte

in tako bodo načrte potrdili tisti, ki po zgodovinski izkušnji poznajo teritorij, potrditev, ki je pomembnejša od sedanjega mnenja, ki ga običajno izrekamo za mizo.

Tem podrobnim določilom je treba dodati še nekatera splošna. Gre za določila, ki omogočajo ohranitev infrastrukture za kmetijstvo v vaseh, ki omogočajo v gradbenih območjih trgovine in javne lokale, urade, obrtniške delavnice, ki ne motijo okolja, ustrezna skladišča, kulturne, verske, politične, zdravstvene in športne strukture. V kraških vaseh morajo biti poslopja z več kot tremi stanovanji grajena v obliki vrstnih hiš, kar je določilo z dodatnim jamstvom za zaščito gradbene tipologije in družbenih običajev na Krasu.

Na rezidenčnih območjih so dovoljene tudi posebne rezidence. Ne glede na splošnost tega določila gre za izrecno določilo v zvezi z Jadranskim zavodom združenega sveta, ki je sedaj edina struktura, ki jo lahko ocenimo kot posebno rezidenco. Kot je znano, je zavod združenega sveta vključen v devinsko naselje. Gre za pobudo visoke kulturne ravni in velikega družbenega pomena, tudi glede na vlogo, ki jo dijaki zavoda odigravajo izven didaktične dejavnosti. To je tudi pobuda, ki prinaša prestiž v našo občino in bi občino lahko vključila, če bomo pobudo primer- no podpirali in ji sledili, v širši krog tudi mednarodnih odnosov, kjer bi širšo javnost lahko seznanjali z zgodovinskimi, krajinskimi in družbenimi značilnostmi naše občine, v korist vsega na-

šega prebivalstva. Iz tega razloga je občinska uprava vedno podpirala pobudo, ki jo je ocenjevala kot pomemben doprinos k razvoju občine in edine pomanjkljivosti, ki smo jih ugotovili, je treba pripisati dejstvu, da niso bili določeni, črno na belem, nekateri pogoji, ki pa so sicer obrobne značaja glede na družbeno vsebino vključitve zavoda v občinsko stvarnost.

To sem hotel predhodno poudariti, da podčrtam izbiro regulacijskega načrta, ki ohranja vključitev zavoda združenega sveta znotraj devinskega naselja. To je izbira samega zavoda, tako zavod lahko postane sestavni del občinske stvarnosti. Na nas je torej naloga, da delujemo prepričevalno, ali tudi samo, da razpravljamo o tem, dokler ne prepričamo prebivalstva, da je taka izbira dobra in primerna. Vsekakor, če bi bila evolucija dogodkov drugačna, če bi se v bodočnosti predvsem zaradi prostorskih problemov ali zaradi večjih potreb zavoda samega pojavile hipoteze drugačne rešitve, bo občinska uprava, in mislim da se tu lahko obvežem tudi za bodoče uprave, pozorno preučila predloge in že sedaj izjavljam, da je na razpolago, da pozitivno odgovori na potrebe zavoda, tudi če bi bila za to potrebna dodatna varianta načrta.

In s tem zaključujem del poročila namenjen gradbeni dejavnosti in opuščam prehodna določila in nekatere izjeme, ki so omejenega dometa in so tudi z lahkoto razumljive.

NOVI POGOJI ZA RAZVOJ OBRTNISTVA

Varianta regulacijskega načrta namenja veliko pozornost produktivnim dejavnostim. Ta pozornost ni manjkala niti v preteklosti, vendar pa smo kasneje, pri izvajanju načrta, ugotovili številne težave, ki so dejansko izvotile prizadevanja, ki so bila vložena v tej smeri ob sestavi na-

Iz naše preteklosti

Strmec pod Mangartom

G. urednik dovolite, da Vam v naslednjem nekoliko opišemo naše domače razmere:

Možki so večinoma zaposleni v Rabelju kot rudarji. Družine, kjer ni moških, težko pogrešajo zaslužka, ki so ga imele s kidanjem snega. Saj so ob snegu pred, med in par let po vojni dražili Bovčani nas Strmčane, da nam cvete pšenica. S kidanjem snega in poletnim delom pri cesti so se preživljale ravno najubožnejše družine vdov in onemoglih rudarjev, ki štejejo v več slučajih tudi deset do dvanajst otrok. Poljskih pridelkov pri nas ni. Pridelamo samo nekaj krompirja in je cela vas odvis-

VIŠENTINJEV DAVČNI PAKET

■ nadaljevanje s 7. strani

ali operacije. 5. maja je na vrsti prva trimesečna prijava IVA z novim forfaitarnim sistemom. Do 31. maja je treba na letni davčni prijavi ponoviti izbiro napravljeno že ob prijavi IVA med forfaitarnim in dvo-stavnim sistemom.

30. junija pa — kot že rečeno — zapade rok za spremembo družinskih podjetij v javnotrgovinske ali navadne akomanditne družbe.

na od zaslužka, ki ga dobimo drugod. Od leta 1920, se sploh nič več ne dela na državni cesti, tako da je po zimi ustavljen vsak promet in pretrgana vsaka zveza z ostalim svetom. V zimskem času moramo hoditi po ozki gazi v tri četrt ure odaljeni Log k sv. maši. Cestne oblasti se izgovarjajo, da ni denarja, toda mislim, da bi se dalo z nekoliko dobre volje mnogo napraviti. Ko je bil še prejšnji cestni mojster pri nas, je vedno kaj izposloval pri višjih. Tako je pomagal najrevnejšim izmed revnih družin, za kar smo mu še danes vsi Strmčani iskreno hvaležni. Žal, da nas je zapustil in se preselil v Gorico.

Bil je pač mož naše krvi, ki je, poznavajoč naše ljudstvo in njegove potrebe priskočil na pomoč ob vsaki priliki. Po njegovem odhodu je bil nastavljen cestni mojster, ki ni naše krvi. Slišimo, da ni ravno napačen mož, zato ga prosimo, naj poskrbi tudi on, kot njegov prednik, da se bodo letos ceste čistile in popravljale in bodo najsiromašnejši vsaj nekaj zaslužili v lajšanje svoje bede in kritje ogromnih davkov. Vsi mu bomo hvaležni.

Prosvetno življenje je pri nas žalostno. Prejšnji gospod kurat Sekula je zbral čez 20 fantov, da so kupili harmonij. Po-učeval jih je v petju v razmeroma kratkem

času. Nameravali so ustanoviti prosvetno društvo s pevskim zborom. Ko je pa ta odšel so prenehale pevske vaje, ker ni zmožnega zborovodje ter je zamrlo vse društveno delovanje. Res, da so tu sami fantje - rudarji, ki še niso vodili društev in so se le malo udeleževali na prosvetnem polju, toda vendar so med njimi vrli fantje in moške, ki bi lahko ustanovili prosvetno društvo kjer bi se vsaj ob nedeljah shajali in se po trudapolnem delu pod zemljo pošteno razvedrili. — Kmetško-delavska zveza s sedežem v Logu je pri nas sicer ustanovljena, toda premalo zanimanja je za njo. Tudi tu se nam nudi polje udeleževanja. Naj ni v naši vasi moža, ki bi ne bil vpisan v to prekornostno zvezo, od koje bomo imeli neizmerne koristi in izdatno pomoč v vsaki potrebi, ako bomo s svojim vpisom in delovanjem pomagali širiti jo v zvezo, ki bo bratski objemala celokupno slovensko in hrvaško kmetško-delavsko ljudstvo, vključeno v mejah Italije.

Kličem vam Strmčani ob zaključku: »Na delo brez neumestnih predsodkov!« Naše geslo naj bo: Združimo se v močne prosvetno in gospodarske vrste, osvitljene s katoliškimi načeli, da bomo v prosveti in gospodarski samostojnosti kljubovali tujim navalom v teh razburkanih časih.

Strmčan

Goriška straža, 3.1.1925

črta, ki je sedaj v veljavi. Tako smo lahko ugotovili, da se obrtniška in trgovska območja niso razvila tako kot smo upali, da je bila možnost posegov na kmetijskih območjih, kjer smo kljub vsemu zabeležili nekaj izredno pozitivnih pobud, ki dokazujejo možnost kmetijskega razvoja v občini, žal omejena ter da turistično območje stalno gospodarsko in krajinsko razpada. In vendar je urbanistični načrt dajal velike možnosti razvoja vseh teh dejavnosti.

Treba je bilo narediti več. V zvezi s tem je imela uprava za koristno in potrebno, da sama sproži nekatere pobude, ki bi lahko v bližnji bodočnosti spodbujale razne produktivne dejavnosti s tem, da bi bil dostop do gradbenih dovoljenj za produktivne objekte lažji in finančno manj obremenjujoč.

Seveda ni tu enakega recepta za vse posege, kajti tudi potrebe so različne. Z vrsto srečanj in s poglobljenimi razpravami smo skušali razumeti, katere so bile največje ovire, ki so omejevale možnost posegov in smo poskušali te ovire odpraviti. Tako smo izdelali dolgo vrsto določil, ki izgledajo zelo zapletena, za katere pa mislimo, da bi lahko znatno poenostavila možnost, da bi zagostili potrebam posameznih operaterjev.

Med produktivnimi dejavnostmi, o katerih mislimo, da bi se lahko znatno razvile, če jim za to nudimo možnost, je nedvomno obrtništvo. Gre za eno tradicionalnih dejavnosti našega območja, ki se bo nedvomno razvila, če upoštevamo tudi nove potrebe moderne družbe s stalnim naraščanjem potrebe po specializiranih obrtniških delavnicah tudi na področju vzdrževanja in popravil. Sedanji regulacijski načrt je navidezno olajšal razvoj te dejavnosti s tem, da je predvidel velike obrtniške površine, še zlasti v Nabrežini kamnolomih. Obrtniška dejavnost v drugih vaseh pa je bila skrbena.

Izbira, ki smo jo sprejeli leta 1974, je primer-na. Zemljišče namenjeno obrtniškim dejavnostim je namreč povsem primerno razvoju obrtništva:

sredinska lega v občini, lega tik pokrajinske ceste in bližina avtocestnega križišča so idealne značilnosti za dejavnost, ki potrebuje stalnih stikov z okoljem, v katero je vključena. Vendar pa te obrtniške cone nismo nikoli uresničili; prišlo je do kake osamljene pobude, kakega poskusa, ki ga potem ni bilo moč uresničiti. Bistveni vprašnji sta bili dve: prvič, zemljišče je zasebna last in bi torej bil obrtnik prisiljen k velikim investicijam za nakup zemljišča, katerim bi bilo treba prišteti investicije za gradnjo poslopja, kar bi vse skupaj presežalo sposobnosti investiranja krajevnih obrtnikov; drugič, območje je zelo veliko in občinska uprava je vedno zahtevala izdelavo izvedbenih načrtov, da zajamči primerno izkoriščanje območja in to za večja zemljišča, ki so vedno presežala posamezno parcelo. To pa je predpostavljalo sporazum med več obrtniki, glede na to, da ni bilo mogoče misliti na nepremičninske operacije, ker bi se te operacije ne izplačale. In tako je obrtniška cona ostala pobožna želja a nič več.

Ta uprava je preučila različne možnosti in je izbrala rešitev, po kateri je obrtniška cona rahlo decentralizirana, vedno v Nabrežini kamnolomih, ampak preko železnice v smeri proti morju. Območje je dovolj veliko, negativna plat pa je v oddaljenosti od pokrajinske ceste. Vsekakor je predvidena nova cestna povezava ob železnici, ki ne bo služila samo obrtniški coni, ampak bo povezovala tudi parkirišča za pešpot po robu kraške planote, ki jo načrtuje pokrajinska uprava in parkirišča za dostop do morja s poševnim mehanskim sredstvom; o teh pobudah pa bom vsekakor govoril kasneje. Izbira tega območja za obrtniško cono je padla zato, ker je skoraj celotno zemljišče občinska last, kar olajša marsikaj. Mnenja smo, da bi bilo območje lahko urbanizirano z javnimi sredstvi in točneje s finansiranjem dežele ali javne ustanove, ki skrbi za razvoj tega sektorja, in da bi potem lahko posamezne parcele odstopili, kot površinsko pravi-

co, za dolgo dobo obrtnikom, ki bi zanje zaprosili. Tako bi odpadla začetna investicija za nakup zemljišča, ki bi bila torej razdeljena na več let v obliki najemnine in edina začetna investicija, ki bi bremenila posameznega obrtnika, bi bila torej gradnja poslopja. S temi predpostavkami bi se lahko obrtniška cona v nekaj letih primerno razvila in bi lahko prinesla naši občini novih zaposlitvenih možnosti; poleg tega bi olajšave, ki jih nameravamo predlagati s to varianto, služile tudi kot spodbuda obrtnikom, ki že delujejo v naši občini, da povečajo svoje dejavnosti in jih preselijo v primerno opremljeno cono.

To pa ni vse. Obrtniške dejavnosti so dovoljene tudi v rezidenčnih conah, če le ne gre za dejavnosti, ki motijo okolje; obrtništvo je tudi dejansko omogočeno v turistični coni kot ena izmed dejavnosti v zvezi z navtičnim turizmom. Poleg tega smo predvideli za že obstoječe dejavnosti, ki na osnovi normativa cone, v kateri se nahajajo, ne morejo povečati svojih pokritih površin za 300 kv. m. možnost enakratnega tolikšnega povečanja, če je zahteva utemeljena s funkcionalnostjo objekta ali s potrebami večjih proizvodnih površin in to ne glede na normativ cone. Te dejavnosti smo na načrtu označili z zvezdico in isto določilo velja tudi za trgovske dejavnosti in za javne lokale, ki so prav tako označeni na načrtu. Tu želim dodati, da uprava upa, da je ugotovila vse dejavnosti izven njihove naravne cone. Če smo kaj izpustili, želim poudariti našo popolno razpoložljivost, da vključimo v načrt tudi tiste objekte, ki jih ob izdelavi načrta pomotoma nismo vključili in če bo prišlo do opozoril v zvezi s tem že v teku razprave, bomo lahko nemudoma vnesli ustrezni popravek.

(Dalje)

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151